

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

N:o 3/1986

11.5.1986

40. vuosikerta

Sisältö:	Osmo Kaila 70 vuotta	1
	Jäsenmonisteen neljä vuosikymmentä	1
	30. ratk.mest.kilpailun lopulliset tulokset	2
	Ratkaisijoiden luokittelu	2
	Omistustehtäviä	3
	Laadimme lopputehtävän	5
	70-vuotisjuhlakilpailu	6
	Tehtäväkongressi Ranskassa v. 1986	7
	Ideoiden toteuttamisesta	7
	Uutta tietoa jyvätarinasta	8
	Nykyaikaisia 2-siirtoiskäsitteitä	9
	Zagorujko-teema ja paluu	10
	Laadintatekniikan harjoittelua	11
	Jäsenmonisteen postitus	11
	Kansainvälisiä laadintakilpailuja	11
	ST:n tehtävällat	12

OSMO KAILA 70 VUOTTA

ST:n perustaja- ja kunniajäsen Osmo Kaila saavutti 11.5. kunnioitettavan 70 vuoden iän. Merkittävämpää kuin pyöreiden vuosien täyttäminen on kuitenkin se työ, jota hän on näiden vuosien varrella tehnyt maamme shakkielämän ja viime vuosina erityisesti tehtäväshakin hyväksi. Jäsenmonisteen ja omistustehtävien välityksellä yhtyvät kaikki ST:n jäsenet onnitteeluihin!

JÄSENMONISTEEN NELJÄ VUOSIKYMMENTÄ

"Tehtäväniekkojen vuosikokouksessa 31.1.46 päätettiin ryhtyä julkaisemaan omaa monistettua jäsenlehteä..." (jm 1/46) Ensimmäinen monistettu numero sisälsi kolmella sivullaan uutisia mm. tri John L. W. Lilljan kuolemasta, Emil Luukkosen tehtävämestarin arvosta ja Suomi-Ruotsi laadintaottelusta. Monisteen ensimmäinen toimittaja oli ST:n sihteeri Eero Saarenheimo. Moniste ilmestyi ensimmäisenä vuotena viidesti sivumäärän ollessa yhteensä kahdeksan. Numerot 1/47-2/49 toimitti Leo Valve ja sen jälkeen Arnold Hinds numeroon 3/50 asti. Valve jatkoi: 1-2/51, jonka jälkeen ilmestyi vuonna 1952 vain yksi numero. Sitten toimitustyö pyrittiin jakamaan usealle henkilölle ja v. 1953 saatiinkin aikaan 20 sivua. Julkaisuinen jatkui aktiivisesti numeroon 1/56 asti, mutta sit-

ten se loppui, koska toiminta oli vuonna 1957 "täysin lamassa" (jm 1/58). Näin saa selityksensä se, että 40. vuosikerta ilmestyy vasta v. 1986 eikä 1985. Osmo Kailan ryhdyttyä puheenjohtajaksi v. 1959 alkoi nousukausi, joka näkyi myös monisteen ilmestymiskertojen ja sivuluvun lisääntymisenä. Kailan toimituskausi kesti vuoteen 1971, jonka aikana tehtävä siirtyi nykyiselle puheenjohtajalle. Kirjoittamistyön hoiti vv. 1975-83 yhdistyksen sihteeri Kerttu Kaila.

Monisteen ulkoasu säilyi suunnilleen muuttumattomana 70-luvun alkuun, jolloin ryhdyttiin käyttämään kuvioituja tehtäviä. Sisällysluettelo ilmestyi etusivulle numerossa 4/73 ja vinjetti n:ossa 3/79. Vasta vuoden 1985 alussa päästiin nykyiseen lehtimäiseen ulkoasuun.

Monisteen sisällössä on aina ollut pääpaino tiedottamisella. Laadinta- ja ratkaisukilpailujulistukset ja -tulokset, kokousuutiset, kirjauutuuksien esittely, merkkipäivä uutiset jne muodostavat valtaosan sisällöstä. Eri aiheisia kirjoitelmia julkaistaan aina, kun niitä jostain saadaan. Valokuviiin ei monistustekniikka ole aikaisemmin antanut mahdollisuuksia, mutta ehkä siinäkin saadaan parannus aikaan.

Tässä monisteessa julkaisemme uudelleen joitakin kirjoitelmia vuosien varrelta.

---

30. RATKAISIJAMESTARUUSKILPAILUN LOPULLISET TULOKSET

Valitusaikana saapuneiden huomautusten johdosta muuttuvat seuraavien ratkaisijoiden tulokset ja pisteet:

A. Fred ja T. Kallio saavat tehtävästä 8 täydet 7 pistettä, K. Kieloaho ja Jouko Vanhatupa saavat tehtävästä 12 täydet 6 pistettä.

Sijoitukset eivät muutu muiden kuin Vanhatuvan osalta, joka nousee jaetulle 15. sijalle. Kärkipisteet ovat:

1. Seppo Riihimäki 128 (136) 2. Kari Kieloaho 126 3. Antti G. Ojanen ja Reijo Ripatti 122 5. Martti Lehtisalo 121 6. Aatos Fred 115 7. Harri Toivonen 112 8. Jouko Laitinen 111 9. Timo Kallio 103 10. Vihtori Rantanen 100 ... 15. Risto Pohjonen ja Jouko Vanhatupa 74 17. Mikael Grönroos 73

Osanottajamäärät olivat sekä A- että B-ryhmässä 38 kpl eli yhteensä 76 ratkaisijaa. B-ryhmän palkintojen arvonnassa onnistui seuraavia: 75 mk Hans Wenz (Hyvinkää), 50 mk Vihtori Rantanen (Uusikaupunki), 40 mk Markku Nurmi (Kaartilankoski) ja 30 mk Arvo Tiainen (Helsinki).

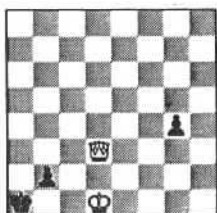
RATKAISIJOIDEN LUOKITTELU

Uudeksi M-luokan ratkaisijaksi on noussut 30. ratkaisijamestaruuskilpailun voittaja Seppo Riihimäki, Helsinki. A-luokkaan nousivat Timo Kallio (Turku), Jouko Laitinen (Helsinki), Vihtori Rantanen (Uusikaupunki) ja Harri Toivonen (Lahti).

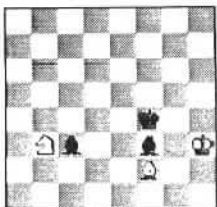
OMISTUSTENTÄVIÄ OSMO KAILALLE

Eero Bonsdorff
Helsinki

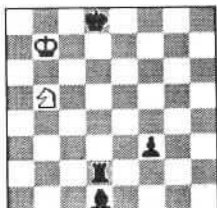
saX9   2+3

Seppo Salmio
Turku

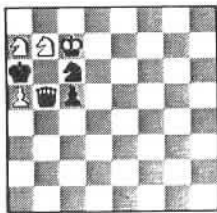
aX2 circe 3+3

Seppo Praski
Vaasa

aX3   2+4

Hannu Harkola
Helsinki

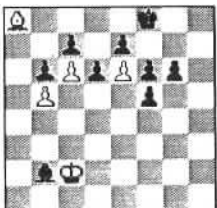
aX2   4+4

Kauko Väisänen
Helsinki
Ilta-Sanomat 10.5.86

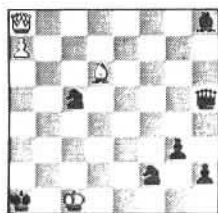
ax3 2 ratk. 3+4

Ilkka Sarén
Vantaa

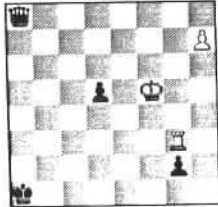
aX7   5+9

Pekka Massinen
Helsinki

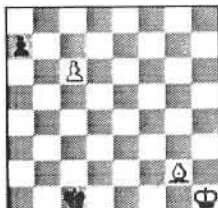
Valkea voittaaapi

Pekka Massinen
Helsinki
IS 12.5.86

Valkea voittaaapi

Hannu Sokka
Turku

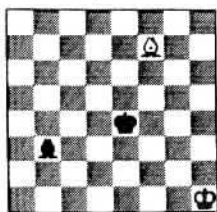
a) kuvio, saX8 3+2
b) vKb5, saX8

c) vKd3, saX8 d) mKg8, saX6 e) mKf2, saX7 f) mKg7, saX6. Montako ratkaisua?

Henry Tanner, Helsinki, omistaa Osmo Kailalle, Antti G. Ojaselle ja Jan Hanneliukselle kuusi sarjasiirtoista apupattia, joissa kaikissa on lisävaatimuksena shakittomuus, ts. shakkaava siirto on laiton. Tehtävien siirtolukujen summa on 70:

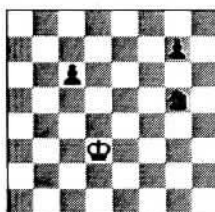

1) Henry Tanner

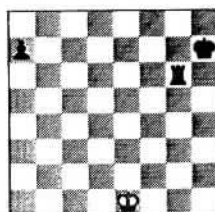

sap 7 2+2

2) Henry Tanner

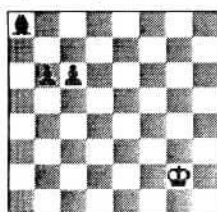
sap 9 1+3
b) sc6-d6

3) Erkki Puhakka & HT

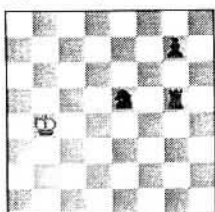
sap 12 1+3

4) Henry Tanner

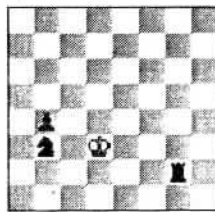
sap 12 1+3

5) Henry Tanner

sap 11 1+3

6) Henry Tanner

sap 10 1+3

Ratkaisut:

Bonsdorff: Yksi ratkaisu on 1.b1R 3.Rc2 4.Kb1 7.g1L 9.La1 Dxc2X. Mustan viimeisenä siirtona on aina Ld4-al. Ratkaisujen lukumääräksi saadaan binomikerroin "kahdeksan neljän yli" eli 70.

Harkola: 1.Db6+ axb6 2.Ra5 Rxc5X. Alkuasema O, loppuasema K.

Massinen: 1.Dh1 Ra4 2.a8D Db5 3.Dxh8+ Ka2 4.Dg8+ Db3 5.Dxb3+ Kxb3 6.Dd5+ Kc3 7.Le5+ Kb4 8.Kc2 +.

Salmio: 1.Le4 Le3+ 2.Kf3 Rd4X, 1.Le5 Rd4 2.Le4 Le3X

Väisänen: 1.Kg5 Rd4 2.Kh4 Ta4 3.Dg3+ Rf3X, 1.Dc7 Rd6 2.Rg5 Ta6 3.Dh7+ Rf5X. 7 nappulaa.

Massinen: 1.Tg8 Da5 2.h8D+ d4+ 3.Ke4 De1+ 4.Kxd4 g1D+ 5.Kc4+ Kb1 6.Tb8+ Kc1 7.Dc2+ Kd1 8.Td8+ +. 7 nappulaa.

Praski: 1.La4 Ra7 2.Le8 Kb8 3.Td7 Rc6X. Omistettu Jan Hanneliukselle, Osmo Kailalle ja Antti G. Ojaselle.

Sarén: 1.Kg7 Lb7 2.Kh6 Lc8 3.Kg5 Ld7 4.Kf4 Le8 5.Ke5 Lxg6 6.Kxe6 Lh7 7.Le5 Lg8X. Siirtoja 7.

Sokka: a) 70 b) 7 c) 12 d) 11 e) 5 f) 16. Omistettu Jan Hanneliukselle ja Osmo Kailalle. Symboliikka: 70 = ikä, syntymäp. JH = 7.12.16, OK = 11.5.16.

Tanner 1: 1.Le6 3.Kc6 6.La8 7.Kb7 Le8 =

Tanner 2: a) 1.Re6! 6.g1L 8.Lh8 9.Rg7 Kd4 =

b) 1.Re4! 6.g1R 7.Re2 8.R2g3 9.Rh1 Kxe4 =

Tanner 3: 1.Ta6 7.Kb1 8.Tal 12.a2 Kd1 =

Tanner 4: 1.-5.b1T 6.Tb7 11.c1T 12.Th1 Kxh1 =

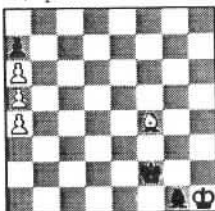
Tanner 5: 1.Rc4 2.Tc5 7.g1L 9.La1 10.Rb2 11.Tc3 Kxc3 =

Tanner 6: 1.Tc2 2.Rd2 5.b1L 8.Lh1 9.Re4 10.Tg2 Kxe4 =

Suomen Shakissa 4/1986 on lisäksi viisi omistustehtävää.

Julius Gunst: LAADIMME LOPPUTEHTÄVÄN (jm 3/1950)

M. Liburkin
2. palk. "64" 1933

Valkea voittaa

Vuonna 1933 sai viereinen lopputehtävä 2. palkinnon shakkilehden "64" turnauksessa. Ratkaisu: 1.Lc7 Kf1 2.Lb6 Lf2 3.Kh2 Ke2 4.Kg2 Le3 5.Kg3 Kd3 6.Kf3 Ld4 7.Kf4 Kc4 8.Ke4 Lc5 9.Ke5 Kb4 10.Kd5 Lg1 11.Kc6 voittaa (11.Lxg1? Kxa5 =). Tässä tehtävässä musta kuningas ja lähetti käsi kädessä kulkevat saavuttamatta kuitenkaan toivomaansa tasapeliä. Nyt yritämme laatia lopputehtävän, jossa tämä kuninkaan ja lähetin yhteismarsssi suoritettaisiin valkein nappuloin valkean voitoksi.

Kokeilemme seuraavaa runkoa: Kh6 Lh7 Ra1 - Kh8 Lb1 sa2, jonka ajattelemme ratkeavaksi 1.Lg6 Kg8 2.Kg5 jne. Mutta nyt huomaamme, että myös voi tapahtua heti 1.Lc2 ja valkea lähetti on kulkenut tämän vaarallisen matkan kuninkaan avulla. Estääksemme tämän sivuratkaisun lisäämme mustan sotilaan b4:ään, sillä nyt yritys 1.Lc2 Lxc2 2.Rxc2 toisi mustalle voiton siirroilla b3. Eräs tärkeä seikka on meiltä vielä huomaamatta, nimittäin, että musta milloin tahansa voi lyödä valkean lähetin, jolloin valkealla ratsulla ei yksin voi voittaa. Valkealla pitää siis olla nappula lisää, mutta mikä? Toinen ratsu on liian vähän, lähetti ilmeisesti aiheuttaisi korjaamattomia sivuratkaisuja. Tornista ja kuningattaresta emme samasta syystä voi puhuakaan. Ainoa mahdollisuus on siis sotilas. Mutta kaikki yritykset tämän sotilaan sijoittamiseksi siten, että tehtävä olisi korrekti, eivät onnistukaan. Kun sitäpaitsi huomaamme, että musta pelaamalla 1.- b3 2.Rxb3 a1D 3.Rxa1 La2 voi vapauttaa lähettinsä, luovumme tästä asemasta.

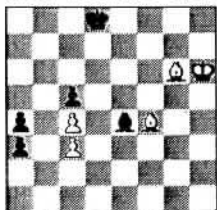
Yrittäkäämme tämän jälkeen korvata Ra1 lähetillä samalla ruudulla estääksemme mustan sa2:n etenemisen (lähetin sijoittaminen jollekin muulle ruudulle viistolinjalla a1-h8 johtaisi taas mustan lähetin vapautumiseen: 1.- a1D 2.Lxa1 La2). Musta kuningas ei tietenkään voi nyt olla h8:ssa. Sb4 käy tarpeettomaksi. Mutta jälleen pitää valkealla lähettivaihdon jälkeen olla lisänappula, mikä aina aiheuttaa sivuratkaisun.

Yksinkertaisinta olisi estää sotilaan eteneminen valkean tornin avulla, joka lähettivaihdon jälkeen voittaa yksinkin. Tai ei tietenkään käy (1.Lxb1 axb1D 2.Txb1 voittaa), mutta koettakaamme esim. Ta3. Mutta tällöinkin valkea on liian vahva ja voittaa heti onnistuttuaan saamaan lähettinsä viistolinjalle a2-g8. Mustaa sotilasta a2:ssa pitää siis suojella. Tämä käy päinsä siirtämällä asemaa askelen oikealle ja lisäämällä musta sa3 ja tämän etenemisen estämiseksi valkea sa2. Syntyy siis seuraava asema: Kh5 Tb3 Lh6 sa2 - Kh7 Lc1 sa3 b2. Mutta vieläkin valkea voittaa siirroilla Lf8 ja sivuratkaisut vain lisääntyvät. Hetken tuumittuamme huomaamme, että mustalla lähetillä pitää olla mahdollisuus vangita valkea torni, mikäli valkea lähetti jättää viistolinjan c1-h6, ja niin joudumme vähemmän aistikkaaseen asemaan: Kh5 Tb4 Lh6 sa2 b5 - Kh7 Lc1 sa3 a4 b2 b6. Yritämme ratkaisua. 1.Lg5 Kg7 2.Kg4 Kg6 3.Lf4 (3.Ld8? Ld2 =) Kf6 4.Kf3 Ke6 5.Le3 Kd5 6.Ke2 Lxe3 7.Kxe3 Kc5 ja nyt tehtävä kiepsahti ratkaisuttomaksi. Päästäksemme tästä

virheestä täytyy ruutu c5 tehdä kuninkaalle saavuttamattomaksi. Tämä käy helpoimmin päinsä lisäämällä valkea sd4, jonka etenemisen estämiseksi ei tarvita lainkaan mustaa sotilasta d5:ssä, sillä sd4:n eteneminen ei aiheuta sivuratkaisua, esim. 2.d5? Kf7 3.Kg4 Ke8 4.d6 Kd7 5.Lf4 Kd8 6.Kf3 Kd7 eikä valkea voi voittaa. Lopullinen ratkaisu on siis: 1.Lg5 Kg7 2.Kg4 Kg6 3.Lf4 Kf6 4.Kf3 Ke6 5.Le3 Kf6 6.Ke2 Kf5 7.Ld2 Ke4 8.Kd1 voittaa. Nyt näyttää siltä kuin olisimme onnistuneet luomaan toivotun koneiston, joka ei kuitenkaan ole vielä mikään lopputehtävä, koska siitä puuttuu varsinaista ideaa edeltävä peli, jota mikään parempi lopputehtävä ei ole vailla. Voisimme nyt yrittää sellaisen esipelin rakentamista tähän asemaan, mutta koko rakennelma vaikuttaa siksi kömpelöltä ja epäesteettiseltä, että tuskin tunnemme halua tähän ja siksi jätämmekin asian sikseen.

Kuluu päiviä ja viikkoja. Ajatus tämän idean esittämisestä yksinkertaisemmassa muodossa ei jätä meitä rauhaan ja siksi alamme jälleen alusta. Mustan a2-sotilaan etenemisen estäminen valkean ratsulla on osoittautunut toivottomaksi tehtävän korrektsuutta silmällä pitäen. Lähetti tarjoaa meille suuremmat mahdollisuudet, jos voimme rajoittaa sen liikuntavapautta. Yksinkertaisinta olisi valkea Lal ja valkea sb2, mutta tämä asema on valitettavasti mahdoton. Mahdollinen on sitävastoin valkea sc3 ja musta sa3. Muutamien yritysten jälkeen tulemme seuraavaan asemaan: Kh6 Lal g6 sc3 c4 - Kd8 Lb1 sa2 a3 c5. Ratkaisu: 1.Kg5 Kc7 2.Lf5 (valkea lähetti ei saa jättää viistolinjaa b1-h7, sillä silloin musta lähetti pääsee viistolinjalle d1-a4 ja seuraa tasapeli) Kb6 3.Kf4 Ka5 4.Le4 Ka4 5.Ke3 Kb3 6.Ld3 Lc2 (6.- Ka4 7.Ke2 Lxd3 8.Kxd3 Kb3 9.Kd2 Kxc4 10.Kc2 Kb5 11.Kb3 c4+ 12.Kxa3 voittaa) 7.Ke2 Lb1 8.Kd2 Ka4 9.Lc2+ Ka5 10.Kc1 Lxc2 11.Kxc2 voittaa. Tämä vaikuttaa jo paremmalta, ja esipelikin syntyy kuin itsestään, jos lähdemme vieressä olevasta olevasta alkuasemasta, jolloin ratkaisun alku tulee olemaan:

J. Gunst
ST:n moniste 3/1950

Valkea voittaa

1.Lc1 a2 2.Lb2 a3 3.Lal Lb1 (3.- Lc6 4.Lc2 sekä 5.Lb3 voittaa).

Päämaali on saavutettu. En tahdo väittää, että syntynyt lopputehtävä olisi hyvä, sillä ratkaisussa valkealta puuttuvat yllettävät käänneet ja mustan osa on sangen passiivinen. Myös ensimmäiset siirrot ovat sangen yksinkertaisia, mutta sillä hetkellä, kun tämän kirjoitan, en ole voinut löytää parempaa tekemättä tehtävää virheelliseksi. Tämä tehtävä nimittäin syntyi samalla kuin kirjoituskin. Tarkoitukseni onkin ollut vain osoittaa, miten lopputehtävä laaditaan.

70-VUOTISJUHLAKILPAILU

Tänä vuonna 70 vuotta täyttäneiden tai täyttävien jäsentensä kunniaksi julistaa ST kansallisen laadintakilpailun enintään 7-napulaisille oikeaoppisille matti-, itsematti-, apunatti- tai lopputehtäville. Tehtävät on lähetettävä viimeistään 15.9.86 osoitteeseen: Hannu Harkola, Ampujantie 18 B, 00700 Helsinki.

TEHTÄVÄKONGRESSI RANSKASSA V. 1986

FIDE:n tehtävätoimikunnan 29. kokous ja pikaratkaisemisen 10. MM-kilpailu (joukkue- ja henkilökohtainen kilpailu) järjestetään Ranskassa Pariisiin lähitöillä Fontenay-sous-Bois nimisellä paikkakunnalla 6.-13. heinäkuuta. Matkalle ovat lähdyssä Jan ja Brita Hannelius, Hannu Harkola, Harri Hurme, Hellmuth Laaksonen, Pauli Perkonoja ja Kari Valtonen.

Simo Ylikarjula: IDEOIDEN TOTEUTTAMISESTA

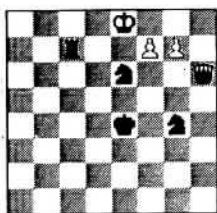
Shakkitehtävien laadinnassa voi varovaisesti arvioiden tulla ainakin kahteen johtopäätökseen: a) laadinnassa kuluu aika mukavasti ja b) siinä sitä aikaa vasta kuluukin, mikäli aikoo saada tehtävänsä korrekiksi. Ideassa ja sen toteuttamisessa on laatimisen ilo ja tuska. Ennätystehtävät erilaisine korotuksineen ja pituusennätyksineen ovat siksi mielenkiintoinen laadinta-alue, vaikka itse shakillinen anti jääreekin usein varsin vähäiseksi. Satu-shakki lienee myös samoista syistä tullut suosituksi. Erilaiset vaatimukset, satunappulat ja lisäehdot antavat vapaan temmellyskentän ideoille ja niiden toteuttamiselle, joka oikeoppisen laadinnan piirissä ei ole samalla tavalla mahdollista. Tai mitä on sanottava B valkeasta L-korotuksesta tehtävässä, jossa valkealla on kuninkaan lisäksi vain yksi sotilas. Tällaisen idean toteuttaminen on mahdollinen ainakin ns. frankfurtilaisessa shakissa.

Ideoiden toteuttamisessa on kuitenkin oma hankaluutensa - laati-joina sen tiedämme. Moni idea jää ikuisesti (?) toteuttamatta. Usein käy myös niin, että toteutettu idea ei olekaan enää uusi, vaan sen onkin laatinut jo paljon aikaisemmin T. R. Dawson, F. Abdurahmanović, J. Krieheli tai joku vähemmän tunnettu laatija. Kuitenkin me laadimme ja aina silloin tällöin uusi idea löytyy ja toteutuukin - apumatti, jonka ratkaisussa kuninkaat vaeltavat vastakkaisiin kulmaruutuihin, apupatti, jonka ratkaisussa tapahtuu ennätysmäärä ratsukorotuksia, apumatti, jossa on lukuisia nappuloiden paikanvaihtoja jne jne.

Joidenkin ideoiden toteuttaminen tietyn nappulamäärän puitteissa symboliikan aikaansaamiseksi ei aina ole helppoa. Tästä esimerkkinä tehtävä 1, jossa on WCCT-kilpailun apumattiteeman kaikuja. Ensimmäinen versio sisälsi 10 nappulaa (symboliikka siis vielä kaukana) ja kymmenien tuntien testaamisen jälkeen oli todettava, ettei teeman toteuttaminen miniatyyrinä onnistu ainakaan minulla. Mahdollisten laatimistuntien lukumäärästä symboliikkaa onkin ehkä etsittävä ... Toivottavasti 70-vuotisjuhlijat itse pystyvät vielä poistamaan yhden nappulan.

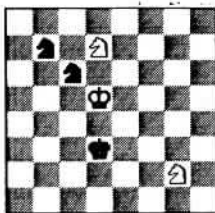
Toinen esimerkki meni "ohi" symboliikan, kun seitsemäs nappula ei ollutkaan tarpeen. Joskus siis näinkin päin. Ylimääräisen nappulan lisääminen symboliikan aikaansaamiseksi on kuitenkin mahdollista itse ratkaisun siitä kärsimättä. Mainittakoon, että kyseisellä materiaalilla on laadittu jonkin verran tehtäviä aina Edv. af Hällströmistä lähtien, mutta kyseinen tehtävä oli vielä laatimatta (?). Kolmantena esimerkkinä on kevyen luokan retrotehtävä, jossa parhaalla tahdolla on löydettyäissä shakillista symboliikkaa. Sivuratkaisujen määrä tuntematon.

Simo Ylikarjula, Helsinki, omistusensipainoksia

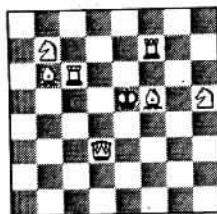
aX3

3+5

aX4

3+3

Lisää asemaan vastaavat 8 mustaa upseeria niin, että syntyneessä laillisessa asemassa musta on todistettavasti siirtovuorossa. mK ei saa olla shakissa.

Lopuksi pieni haaste lukijalle, että hänkin pääsisi kokeilemaan idean toteuttamisen iloa ja tuskaa käytännössä: Laadi mahdollisimman monisiirtoinen apumatti, jonka yksimääreisessä ratkaisussa tapahtuu vain kuninkaansiirtoja.

Ratkaisut: I 1.Kf5 f8D+ 2.Kg6 Df7+ 3.Kh7 g8DX, II 1.Kc3 Ke4 2.Kc4 Ke3 3.Kd5 Kd3 4.Rd6 Rf4X, III Kg8 Dd7 Td8 f8 La7 c8 Rh6 h8. Muustalla ei ole viimeistä siirtoa, joten valkea on siirtänyt viimeksi.

UUTTA TIETOA JYVÄTARINASTA

Jo ennenkuin tehtävänlaatijakin ehti nuoruudessaan tutustua ohes-talyönnin ja linnoittumisen salaisuuksiin, hän sai kuulla kerto-muksen shakkipelin synnyistä. Kuten tunnettua intialainen kuningas Shihram lupasi shakkipelin keksijälle Sissa ben Dahirille laudan ensimmäiselle ruudulle yhden vehnänjyvän, toiselle kaksi, kolman-nelle neljä ja aina seuraavalle kaksi kertaa sen verran kuin edelliselle eli yhteensä 18 446 744 073 709 551 615 vehnänjyvää. Vastoin aikaisempia tietoja kyseinen jyvämäärä oli todella ole-massa. Näin kertoo Punjabin osavaltiosta löytynyt melko täydelli-nen käsikirjoitus. Kyseisen käsikirjoituksen mukaan kaikki jyvät olivat lisäksi samankokoisia ja -painoisia. Tämän sensaatiomaisen käsikirjoituksen mukaan kuningas Shihram tarkoituksellisesti lii-säsi joukkoon yhden muita kevyemmän jyvän ja liitti mukaan ehdon, että Sissa ben Dahir saisi viljan vain pystyessään erottamaan jy-vän koko viljamäärästä. Käsikirjoituksen mukaan Sissa ben Dahir onnistui työssään, koska hän käytti jyvien punnituksessa valtavan suurta, huipputarkkaa tasavartista selkävaaakaa. Kuinka monta pun-nitusta hän enintään tarvitsi jyvän erottamiseksi?

Ratkaisu: 41. Jyvät jaettiin 3. täsmälleen yhtä suureen joukkoon, joista 2 joukkoa punnittiin. Jäljelle jää aina yksi joukko, joka jaetaan 3 osaan jne.

$$40 < \frac{64 * \log 2}{\log 3} < 41.$$

Helsinki 1.4.1986

Simo Ylikarjula

Erkki A. Wirtanen: NYKYAIKAISIA 2-SIIRTOISKÄSITTEITÄ (j m 4/1962)

Liian harvat suomalaiset tehtäväsepot laativat riittävän nykyai-
kaisesti, mihin osaltaan on syynä se, etteivät peruskäsitteet ole
tarpeeksi selvillä. Siksi seuraava "katsaus".

Tavallisen esipeli- eli matinmuutostehtävän määritelmä on: esipe-
lissä ja ratkaisussa samoja mustan puolustusiiroja seuraavat
valkean mattisiirrot vaihtuvat (esimerkki 1).

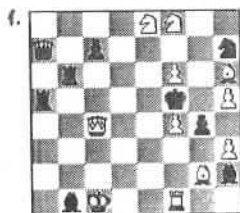
Ruhliksen (kirjoitetaan myös Ruklis tai Ruchlis) eli väistönvai-
don (saksaksi Paradewechsel) määritelmä kuuluu: esipelissä ja
ratkaisussa mustan puolustusiirot vaihtuvat, mutta valkean mat-
tisiirrot pysyvät samoina (esimerkki 2). Tehtävän arvoa kohottaa,
jos esipelin mustille teemapuolustusiiroille löytyy ratkaisussa
uudet valkeat mattisiirrot, kuten tässä: 1.- Ld4 2.Dc6X ja 1.-
Ld6 2.Dc4X.

Tavallisen Ruhliksen lisäksi on myös ihanne-Ruhlis (Ideal-Ruch-
lis), jonka aikaansaaminen on jo paljon vaikeampaa. Määritelmä on
sama kuin Ruhliksen lisäksi, että jo esipelissä täytyy ratkai-
sun teemapuolustusiirojen ja niihin valkeiden mattisiirtojen
sekä ratkaisussa esipelin teemapuolustusiirojen ja mattisiirto-
jen esiintyä. Esimerkki 3, puhuu selvemmin kuin sanat.

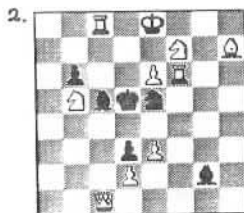
Kim Schackklubben
Kamraterna 1949

Erkki A. Wirtanen
5. palk. Club Argen-
tino de Ajedrez 1955

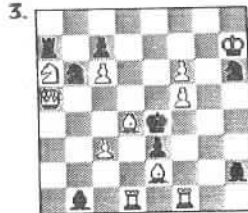
1. palk. Skak-
bladet TT 1958

2 X 11+9

2 X 10+6

2 X 11+8

Esipeli: 1.- c6 2.De6X
1.- c5 2.Dd5X, 1.-gxf3
2.Lxh3X, 1.- Lxf4+ 2.
Dxf4X Ratkaisu: 1.Dc3!
uhkaa 2.Rg7X 1.- c6
2.Rd6X, 1.- c5 2.De5X,
1.- gxf3 2.Dxh3X, 1.-
Lxf4+ 2.Txf4X. Nelin-
kertainen matinmuutos.

Esipeli:
1.- Ld4 2.Rc7X
1.- Ld6 2.Rc3X
Ratkaisu: 1.Tf5
uhkaa 2.Txe5X
1.- Kxe62.Rc7X
1.- Ke4 2.Rc3X

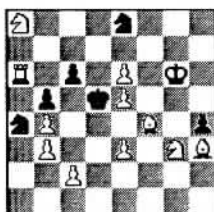
Esipeli: 1.- Rd5 2.Rc5X
1.- Lf4 2.Lf3X, 1.-
Le5 2.Dxe5X, 1.- Rxf5
2.Dxf5X. Ratkaisu:
1.Le5! uhkaa 2.Td4X,
1.- Lxe5 2.Rc5X,
1.- Rxf5 2.Lf3X,
1.- Rd5 2.Dxd5X,
1.- Lf4 2.Txf4X

Zagorujko- eli kolmivaihetehävän määritelmä on: esipelissä, hou-
kutuspelissä ja ratkaisussa mustan teemapuolustusiirot ovat aina
samat, mutta valkean mattisiirtojen on joka kerta vaihduttava.
Selväpiirteinen esimerkki on Piatenin laatima.

Jos Zagorujko-tehtävässä on kaksi teimahoukutuspeliä, puhutaan
nelivaihetehävästä ("Super-Zagorujko"), josta "teeman" keksijäl-
tä slevä esimerkki.

A. Piatesi
1. palk. Problemas
1957

4.

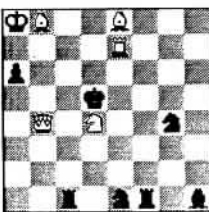

2 X 12+7

1.- Tc4! Houkutus II: 1.Rb3? Rc2 2.Dc5X, 1.- Rf3 2.De4X, mutta
1.- Tf4! Ratkaisu: 1.Re2! Rc2 2.Rc3X, 1.- Rf3 2.Rf4X.

L. Zagorujko
1. p. yleisvenäl.
turnaus 1954

5.

2 X 6+7

Piatesi: Esipeli:
1.- Ra- 2.Rb6X, 1.-
Re- 2.Rc7X, 1.- c5
2.Lg2X. Houkutuspeli:
1.Re4? Ra- 2.Rc3X, 1.-
Re- 2.Rf6X, mutta 1.-
c5! Ratkaisu: 1.Txc6!
uhkaa 2.Lg2X, 1.- Ra-
2.Tc5X, 1.- Re- 2.Td6X

Zagorujko: Esipeli:
1.- Rc2 2.Lc6X, 1.-
Rf3 2.Lf7X. Houkutus
I: 1.Re6? uhkaa
2.Dd4X 1.- Rc2 2.Rc7X,
1.- Rf3 2.Rf4X, mutta

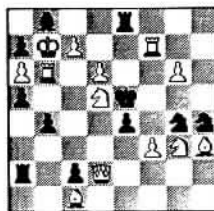
Matti Myllyniemi: ZAGORUJKO-TEEMA JA PALUU

Zagorujko-teemasta on innolla laadittu tehtäviä jo yli 30 vuoden ajan. Tämän takia uusien koneistojen löytäminen on oleellisesti vaikeutunut. Varteenotettava mahdollisuus uusille reiteille pääsemiseen on yhdistää idea paluuseen.

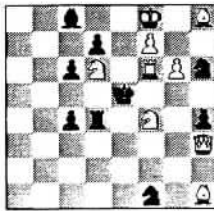
Mahdollisuuksia on kaksi. Kuviossa 1 houkutussiirrot esiintyvät ratkaisuvaiheen

1) B. Zappas, 3. p.
Probleemblad 1978

2) V. Rudenko
1. p. Problem 1976

2 X 13+11

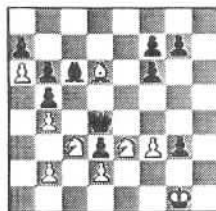
2 X 9+9

mattisiirtoina. 1.- Txd6/Txf4 2.Tf5/Te6X 1.Da3? (2.Tf5X) 1.-
Txd6/Txf4 2.Dxd6/Dc5X 1.- c5! 1.Df3! (2.Te6X) 1.- Txd6/Txf4
2.De4/Dxf4X.

Kun katselee noita esimerkkejä, molemmat tuntuvat johdonmukaisilta ja itsestään selviltä idean toteutuksilta. Voin kuitenkin vaakuuttaa, että otsikkoidean toteutus vaatii hyvää laadintekniikkaa ja onnea. Suosittelen yrittämistä. Asian suhteen pätee vanha totuus: Lohi on niin hyvä kala, että sitä kannattaa pyytää, vaikka ei saisikaan.

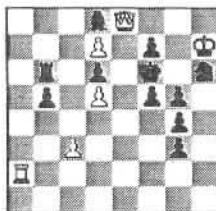
Matti Myllyniemi: LAADINTATEKNIIKAN HARJOITTELUA

1) Sam Loyd, Mirror
of American
Sports 1885

4 X 9+10

2) Sam Loyd
Chess Monthly
1957

4 X 6+11

1.b3! g6 2.f4/2.Rg4. Nyt jatkoit W. Krämer Powersin muodosta siirtämällä vLd6:n b8:aan ja vsf3:n ruudulle f4, jolloin alkusiirto on 1.Ld6!. Sivuratkaisu hävisi, mutta uusi syntyi: 1.Lc7! (uhk. 2.Lb6/2.b4/2.b3).

Tehtävän 2 ratkaisu on 1.De1 2.Te2 3.Te6+ fxe6 4.Dxe6X, mutta se on ratkaisuton 1.De1? Tb7! 2.Te2 Txc7!. Tämän takia aluksi turvaututtiin Loydin aikaisempaan muunnokseen, jossa oli msb7. G. Hume keksi siihen kuitenkin sivuratkaisun 1.Te2! f4 2.Kxb6, minkä takia W. Massmann siirsi nappulat b6 ja b5 ruuduille a6 ja a5 säilyttäen msb7:n. Tehtävä tuli jälleen ratkaisuttomaksi: 1.De1? Lb6!

Olisi korkea aika saada nämä tehtävät korrekteiksi. Korjaukset lähetetään M. Myllyniemelle kuukauden kuluessa osoitteella Katarinankatu 7 A 1, 28100 Pori.

JÄSENMONISTEEN POSTITUS

ST:n jäsenmonistetta on lähetetty niillekin jäsenille joiden jäsenmaksu on jäänyt hoitamatta. Tämä ei tietenkään ole oikein niitä kohtaan, jotka asiallisesti maksavat jäsenmaksunsa. Nyt onkin postituslistan kevätiiuvoksen aika. Jäsenrekisteristä poistetaan ne, joiden jäsenmaksu on maksamatta vuosilta 1985 ja 1986. Unoh-tuneen maksun voi suorittaa jollekin ST:n tilille (tilinumerot viimeisen sivun lopussa).

Monisteen postitusta hoitaa Erkki Hinkka, mutta postituslistaa ylläpitää Hannu Harkola, jolle osoitteenmuutokset kannattaa ilmoittaa. Paloudenhoitajan kautta ne tulevat myös yleensä perille.

KANSAINVÄLISIÄ LAADINTAKILPAILUJA

2-siirtoisille:

Georg Klaus (1912-74) -muistoturnaus teemana: "Polttopistepeliä ja jatkettua puolustusta". Esimerkki: F. Hoffmann (= tuomari), MAT 1972, Kg8 Df4 Le8 Rb7 sc4 g5 - Ke6 Td5 Lgl se7 g6 h7 (6+6). 1.Lc6! (2.cxd5X) 1.- Td-/T5- ja 1.- Td4/Te5. Lähetykset ennen 1.2.1987 osoitteella: URANIA-Redaktion, DDR-1080 BERLIN, Otto-Nuschke-Str. 28, Memorial Georg Klaus.

Apumateille: Schwalben 174. teematurnaus yksivaiheisille apumateille, joissa esiintyy vähintään neljä korotusta. Joulukuun/1985 numero sisältää esimerkkejä ja artikkelin. Aikaa 30.11.86 asti, osoite: Manfred Rittirsch, Joh.-Seb.-Bach-Str. 53, D-6090 Ruseslsheim, B.R.D. Tuomari: Thoma Brand.

"Rudolf Pieprzyk 50-v."-kilpailu 3-siirtoisille kaksoismuotoapumateille, joissa esiintyy värin vaihto. Tuomari W. Rosolak. Lähetys kuten kahteen seuraavaan.

Itsemateille: "Jan Rusek 75-v."-kilpailu 4-20 -siirtoisille itsemateille. Tuomari E. Iwanow.

"Wladyslaw Rosolak 50-v."-kilpailu 3-siirron itsemateille. Tuomari Rosolak. Kummassakin kilpailussa tehtävät 27.6.86 mennessä osoitettiin E. Iwanow, Kilinskiego 57 m. 53, 42-200 Czestochowa, Poland.

Satutehtäville: US Problem Bulletinin teematurnaus 2- ja 3-siirtoisille Meredith-muotoisille (8-12 nappulaa) mattitehtäville, joissa on heinäsiirtoja ja aitureita. Enintään kolme tehtävää osoitettiin: Eugene Rosner, 3080 Broadway, New York, NY 10027, USA viimeistään 31.12.86. Tuomari Eric Hassberg.

ST:n tehtävällat jatkuvat Helsingissä joka toinen tiistai klo 18.15-21.45 ns. Pauligin huvilassa (Mechelininkatu 36). Tehtävälltoihin on vapaa pääsy kaikilla kiinnostuneilla. Heinäkuun on kokoustilla suljettuna, joten silloin ei ole tehtävälltoja. Koontumispäivät ovat 20.5., 3.6., 17.6., 12.8., 26.8., 9.9. jne.

Valkeakoskella lauantaina 2.8.86 pikashakin joukkue-SM-kilpailun 1. päivän pelien päätyttyä. Valkeakosken Shakkikerho tarjoaa paikan ja vähän muutakin. Tervetuloa tutustumaan!

Puheenjohtaja

Hannu Harkola
Amupujantie 18 B
00700 Helsinki
puh. 90-353898

Sihtööri

Jouko Laitinen
Kauppalaantie 26 B 22
00320 Helsinki
puh. 90-577872

Taloudenhoitaja

Kauko Virtanen
Välimäenkuja 3 D 20
33430 Vuorentausta
puh. 931-483447 (uusi)

Pirkanmaan tehtäväkerho

Jan Hannelius
Lukonrinne 32
36200 Kangasala
puh. 931-770073

Satakunnan alaosa

Aarne Dunder
Itsenäisyydenkatu 63
28100 Pori
puh. 939-15916

Turun alaosa

Teppo Mänttä
Eerikinkatu 5 B 28
20110 Turku
puh. 921-25074

Pankkitilit: Postipankki TA 4659 65-1
SYP Hki-Erottaja 215321-8587
KOP Hki-Keskusta 127950-120643

Toimitus: Hannu Harkola Postitus: Erkki Hinkka Painos: 350 kpl